

33. Revisiovirasto

Yleistä

Vuosi 1973 oli revisioviraston 62. toimintavuosi. Virasto muutti tammikuussa Kallion virastotalon C-portaan II kerroksesta A-portaan IX kerrokseen, mikä merkitsi joutumista entistä ahtaampiin tiloihin varsinkin arkiston osalta. Kirjasto, pöytäkirjoja ja esityslistoja ym. jouduttiin sijoittamaan eri huoneisiin.

Henkilökunta

Vaihtuvuus. Kaupunginvaltuusto täytti kertomusvuonna yhden apul.reviisorin viran sekä kaupunginhallituksen yleisjaosto yhden kustannustutkijan ja kolme laskentatarkkaajan virkaa.

Vuositulintarkastajat valitsivat kokouksessaan 28.12. koeajaksi v:ksi 1974 päätoimisen sihteerin, joka toimii samalla myös irtaimen omaisuuden tarkastajien sihteerinä.

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtynyt yksi apulaisreviisori. Viraston palveluksesta *erosi* kaksi laskentatarkkaajaa, toimistoapulainen ja vahtimestari.

Revisioviraston henkilökunnan palkkojen jälkeenjäätävyyden takia henkilökunnan vaihtuminen vilkastui jatkuvasti ja avoimiin apulaisreviisorien ja laskentatarkkaajien virkoihin oli varsin vähän hakijoita.

Koulutus. Revisioviraston tarkastuskohteenä on Helsingin kaupungin koko hallinto, joten henkilökunnalta vaaditaan laajaa ja

monipuolista eri alojen tuntemusta. Tämän vuoksi revisioviraston henkilökunta osallistui myös kertomusvuonna erilaisiin koulutustilaisuuksiin seuraavasti:

	osanottajia
— kaupungin virastojen ja laitosten järjestämä koulutus	23
— yritysten tai järjestöjen tarjoama koulutus	17
— koulutusluonteiset tiedotustilaisuudet	60
Kursseihin ym. koulutustilaisuuksiin käytettiin yht. 157 työpäivää.	

Virastoon tilattiin muutamia koti- ja ulkomaisia ammattilehtiä, jotta viraston tarkastava henkilökunta voisi seurata revisioalan kehitystä. Yli kaksi vuotta vanhat aikakauslehdet luovutettiin kauppakorkeakoulun kirjastolle.

Organisaatio ja toiminta

Organisaatio

Revisioviraston tarkastava henkilökunta jakautuu kuuteen tarkastusryhmään, joista I tarkastusryhmä johtaa apul.kaupunginreviisori ja muita reviisorit. Ryhmän tarkastustehtävien suorittamisessa reviisoria avustaa apulaisreviisori ja tarpeellinen määrä laskentatarkkaajia. Ryhmien toiminta-alueet jakautuvat seuraavasti:

— I tarkastusryhmä: yleinen kunnallishallinto, kaupunkisuunnitteluvirasto, tietokeskus, metrotoimikunta, rahoitusmenot ja -tulot

— II tarkastusryhmä: oikeudenhoito, järjestys- ja suojelutehtävät, päiväkodit (lastentarhat), opetustoimi ja sivistystoimi

— III tarkastusryhmä: palkkalautakunta, terveydenhoito, sairaanhoito ja sosiaaliset tehtävät lukuunottamatta päiväkotia

— IV tarkastusryhmä: yleiset työt ja kiinteistötoimi.

— V tarkastusryhmä: satamalaitos, liikennelaitos, teurastamolaitos, elintarvikekeskus ja keskuspesula

— VI tarkastusryhmä: sähkölaitos, vesilaitos, kaasulaitos sekä puutavarakeskus.

Jokaiselle tarkastusryhmälle kuului myös pääomamenojen ja -tulojen tarkastus siltä osin kuin määrärahojen käyttö ja tulojen perintä on uskottu alueen elimille. Edellä esitetty aluejako on ollut voimassa 1.6.1969 alkaen.

Toiminta

Kaupunginreviisorin johdolla pidettiin vuoden aikana 14 kokousta, joissa käsiteltiin revisiotoiminnassa esiintyneitä periaatekysymyksiä, erikoistapauksia, tarkastusmenetelmiä ja tarkastustyön suunnittelua.

Reviisorit ja apulaisreviisorit kävivät kaupunginreviisorin luona 60 kertaa esittelemässä ryhmänsä työskentelyä sekä neuvottelemassa esiintulleista erilaisista kysymyksistä ja menetelmistä päivittäin.

Kaupunginreviisori antoi henkilökunnalle 23 sisäistä kirjallista tiedotusta, jotka sisälsivät kurssitoimintaa, työselostuksia, tarkastusryhmien esitteluaikoja kaupunginreviisorille, reviisorien kokouksia ja henkilökuntaa koskevia yleisiä tiedotuksia.

Kaupunginreviisorin päätösluettelossa, jonka pykälämäärä oli 75, käsiteltiin etupäässä henkilökuntaa koskevia asioita.

Revisioviraston henkilökunta opasti jatkuvasti virastoissa ja laitoksissa kirjanpitoa, tilitystä, varainhoitoa ja sisäistä kontrollia koskevissa kysymyksissä. Tämä tehtävä on erittäin tärkeä osa revisioviraston toiminnasta.

Vuositulintarkastajille toimitettiin johtosäännön mukaisesti kolmannesvuosiraportit.

Revisiovirastolta pyydetty lausunnot

Kertomusvuonna (ja ed.v.) pyydettiin revisiovirastolta kirjallisia lausuntoja, jotka koskivat:

	lausuntojen lukumäärä v. 1972 v. 1973	
— talousarviota, kassojen suuruutta, varojen arvostusta, lainoja, avustuksia ym.	22	27
— tilinpitoa	4	4
— poistoja ja myyntejä	84	88
— omaisuuden turvaamista	4	—
— sisäistä kontrollia	3	1
— perintää ja maksuja	22	10
— hankintaa ja varastohallintoa	4	7
— sisäistä hallintoa	3	4
— kuntalaisten kanteluja	1	—
— kaupungin ja valtion välisiä kustannusten jakoa koskevia tilityksiä	88	84
	<u>235</u>	<u>225</u>

Kirjallisten tarkastushavaintojen käsittely

Johtosäännön edellyttämät kirjalliset raportit johtivat toimenpiteisiin seuraavasti:

33. Revisiovirasto

Reviisorien antamia asiakirjoja	Yhteensä	Neuvotellen selvitetty	Lähetetty ao. tiedoksi ja toimenpiteitä varten	Pyydetty lausuntoa saatu	ei saatu
— kirjelmiä ja muistioita	73	47	19	7	—
— erilaisia selvityksiä	8	8	—	—	—
Yhteensä	81	55	19	7	—
v. 1972	84	72	5	8	—

Revisiovirastoon saapui kertomusvuonna erilaisia asiakirjoja 24 627 (ed.v. 23 304) kpl, lisäys oli 5.7%.

Saapuneiden ja lähtevien kirjelmien diaariin merkittiin 910 (ed.v. 883) asiakirjaa. Viraston sisäiseen diaariin merkittyjä asiakirjoja oli 175 (184).

Seurattavat asiakirjat

Revisiovirastoon tulee sen tarkastettavista virastoista, laitoksista lauta- ja toimikunnista ym. esityslistoja ja pöytäkirjoja sekä muita asiakirjoja, jotka on luettava virastossa. Tällaisia saapui kertomusvuonna seuraavasti:

		lisäys ed. v.:een verr. %
— esityslistat, sivuja	54 357	4.5
— pöytäkirjat, pykälää	53 341	8.9
— päätösluettelot, pykälää	9 882	40.7
— tiedotus- ja kiertokirjeet, sivuja	1 756	8.1

Esityslistojen sivumäärä ja pöytäkirjojen §:ien lukumäärä kasvoi vuosina 1971—1972 n. neljänneksellä. Kertomusvuonna kasvu hidastui.

Tositteet

Revisiovirasto keräsi kertomusvuonna tietoja tositteiden lukumäärästä eri virastoissa

ja laitoksissa. Vuoden aikana käsiteltiin koko kaupungin puitteissa 2 109 926 (ed.v. 1 960 070) tositetta, joten lisäys oli 7.6%.

Tarkastus- ja tutustumiskäynnit

Kaupunginrevisori teki joko vuositilintarkastajien tai revisorien kanssa kertomusvuonna n. 50 tarkastus- ja tutustumiskäyntiä eri virastojen ja laitosten toimintapisteisiin.

Suoritettuja tarkastustehtäviä

Kertomusvuonna suoritettiin mm. seuraavanlaisia tarkastustehtäviä:

tilien tarkastustehtävät

— kaupungin tilinpäätös sekä kaup. kassa- ja tilivirastoissa tehdyt tilinpäätökset v:lta 1972 ja v. 1973 tilien avaus

— kaikkien virastojen ja laitosten tulotositteet tarkastettiin eri tarkoituksiin sovellettujen tilastollisten otantamenetelmien mukaisesti

tulojen kanto ja tilitys ym.

— tulojen kanto tarkastettiin otantamenetelmällä kiinnittäen erityistä huomiota laskutuksen nopeuteen ja perinnän tehokkuuteen

— taksojen osalta tutkittiin, milloin ne oli viimeksi tarkistettu ja missä määrin ne vastasivat kustannuksia

— tilapäistulot

— kunnallisverot, jälkiverotuksella kootut

varat ja niiden korot, valtionavut, sijoitettujen rahavarojen (talletusten, obligatioiden ja osakkeiden ym.) korot, vuokrasopimusten mukaiset tulot, eri virastojen ja laitosten myynnit sekä palveluksista, lunastuksista, välityksistä ym. saadut tulot sekä muut tulot, osuudet ja korvaukset sekä käteistulojen perinnässä käytetyt kuitit

kiinteä ja irtain omaisuus

- kiinteän ja irtaimen omaisuuden hankinnat
 - irtaimistoluettelot ja irtaimiston poistot
 - varastot ja niiden poistot sekä ns. seisovat tavarat
 - urakka- ja hankintasopimukset
- sitoumukset, vakuudet, antolainat ja muut saatavat*
- antolainasopimukset, korot ja kuoletukset
 - virastojen ja laitosten saatavien poistot
- pankkitilit ja kassat*
- kaupungin pankkitilit
 - kassat, joiden tarkastuksista annettiin johtosäännön mukaisesti neljännesvuosittain ilmoitukset khlle
 - kassoissa olevat rahakkeet, ateria- ja pääsy- ym. maksulipukkeet inventoitiin.

Kassojen lukumäärä oli kertomusvuonna 787 (ed.v. 868). Kassoissa säilytettävä käteisen rahan määrä on pyrittävä pitämään mahdollisimman pienenä. Rahatoimiston tili-ilmoitusten mukaan tilivirastojen kassoissa oli kertomusvuonna keskimäärin kuukaudessa rahaa 324 904 mk ja alitilittäjien ennakokassoissa 1 918 520 mk.

Tarkastuksia, selvityksiä ja tutkimuksia

Yleiset, useita tai kaikkia hallintokuntia koskevat tarkastukset ja selvitykset koskivat mm. seuraavia asioita ja kohteita:

- normaalipalkasta poikkeavat asiat, kuten

vuosi- ja sairauslomapalkat, tapaturmakorvaukset, virkavapaudet ja lomaltapaluurahat — palkkojen maksaminen pussitettuina sekä missä määrin tämä palkanmaksutapa vaatii työvoimaa (palkanmaksutapaa käytettiin kymmenessä virastossa tai laitoksessa, joissa oli yht. 4 700 palkansaajaa, joiden yhdessä jakelussa saama palkkasumma oli 3 132 000 mk ja pussittamiseen meni 23 henkilöltä aikaa n. 6.5 työpäivää)

- matkalaskut ja niihin liittyvät ennakot
- kaikkien virastojen ja laitosten edustus- kulut
- kaupunginvaltuuston kertomusvuonna myöntämät v. 1972 tileihin kohdistuvat ylitsoikeudet
- v. 1972 tileihin kohdistuneet, mutta v. 1973 määrärahoista maksetut tositteet
- työajan noudattamisen valvontaa
- oman auton käyttö virkatehtävissä ja maksetut kilometrikorvaukset
- Osakan kaupungin kysely Helsingin revisiotoiminnasta
- tarkastettiin laskentatoimen uudistamistoimikunnan tilisääntöluonnos ja tehtiin runsaasti sitä koskevia huomautuksia.

Tarkastushavainnot

Lisäksi viraston toimesta tarkastettiin ja selvitettiin lukuisia eri hallintokuntien toimialaan kuuluvia kohteita ja asioita, jolloin tehtiin mm. seuraavanlaisia tarkastushavainnot:

- kaupungin palveluksessa olevien omavastuumäärä liikennevahingoissa on ollut v:sta 1961 lähtien 30 mk, eikä sitä peritä, jos liikennevakuutuksen piiriin kuuluva kaupungin omistama ajoneuvo aiheuttaa toiselle ajoneuville liikennevahingon itse vahingoittumatta, mutta revisioviraston mielestä omavastuumäärää olisi korotettava ja se olisi perittävä myös em. tapauksissa
- v. 1973 toimi 94 komiteaa (ed.v. 79),

joista 7 (3) sai työnsä päätökseen sekä viiteen tai useampaan komiteaan kuului 25 henkilöä (21)

— kk- palkkaisille toimihenkilöille suoritetaan palkanlisää hänen hoitaessaan korkeammin palkatun henkilön tehtäviä tämän vuosiloman aikana, mutta viranhaltijoille tätä lisää ei makseta, joten he ovat toimihenkilöitä huonommassa asemassa

— laitoshoidossa olevien henkilöiden arvomaisuuden hoito aiheuttaa kaupungille kustannuksia, joten olisi määrättävä perusteet, joiden mukaan rahatoimisto saisi periä aotileiltä korvauksen suoritetuista tehtävistä

— ETYK:n turvallisuusmiehistön aiheuttamat kustannukset eivät aiheutuneet normaalista toiminnasta Helsingissä,

— palolaitoksen sairaankuljetusmaksujen poistoluettelon todettiin sisältävän kuljetusmaksuja, joista ei kuljetettava henkilö eikä myöskään sairausvakuutustoimisto ole suorittanut osuuttaan. Kuljetettavalta henkilöltä perittävä omavastuuosuus on jäänyt pitkälti ajalta maksamatta, joten olisi harkittava käteisrahastuksen suorittamista, jotta päästäisiin kalliista laskutusmenetelmistä

— sairaaloiden valtionavut peruskorjaus-, kunnossapito- ja käyttökustannuksiin saadaan hyvin hitaasti, joten olisi pyrittävä selvittämään viivytystä aiheuttavat epäkohdat

— ruotsinkielisen työväenopiston valtionapuanomus sisälsi siinä määrin virheitä, että lähes 60 000 mk:n palautus muuttui n. 18 000 mk:n saamiseksi valtiolta

— kaupunginkirjaston hankinnoista olisi neuvoteltava ja sovittava nykyistä suuremmista (12%) alennuksista

— alkoholilain 98 §:n mukainen valtionavustus olisi korjattava valtion alkoholitulojen kehityksen mukaisesti

— Va-Ho ei ole kyennyt hävittämään öljyjätteitä sopimuksen mukaisesti, joten olisi siirryttävä suorittamaan hävitysmaksu yhtiölle vasta sitten kun jätteet on todella hävitetty

— rakennusviraston ATK-kustannuksia on lisännyt mm. jokaisen osaston halu kehittää erillinen laskentajärjestelmä sekä erilaiset ohjelma- ja tietorekisterit, joten kustannusten säästämiseksi olisi pyrittävä yhtenäistämään eri osastojen toiminta

— siirtolapuutarhojen ylläpito on aiheuttanut 10-vuotiskautena 1963—1972 kaupungille n. 889 000 mk:n nettomenot, joten kaupunki on näin tukenut yksityisiä edunsaajia, vaikka siirtolapuutarhojen kustannukset tulisi sen sijaan periä vuokran muodossa palkkojen haltijoilta

— kaupungille on aiheutunut kauppahallikiinteistöjen hoidosta tappiota, joten hallien myyntipaikkojen vuokria olisi tarkistettava kiinteistöjen hoitokustannusten nousua vastaavalla määrällä

— Naurissaaren siltojen rakennustyön aikana tapahtuneeseen huomattavaan rakennuskustannusten nousuun ei kustannusarviossa oltu täysin varauduttu, jolloin tilaajalaitokselta ei voitu veloittaa rakentamisesta aiheutuneita kaikkia kustannuksia ja tappio jäi rasittamaan satamalaitoksen taloutta

— sijoitettaessa uudelleen liikennelaitoksen osatyökykyistä, kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön alaisuuteen kuuluvaa henkilökuntaa olisi asia pitänyt hoitaa eläkesäännön antamien mahdollisuuksien mukaan

— liikennelaitoksen tilaamat liput jäivät tariffiesityksen käsittelyn aikana tapahtuneiden muutosten vuoksi osittain tarpeettomiksi, mistä aiheutui n. 32 000 mk:n aiheeton kustannus

— metrotoimiston toimitalossa pidettävän pysyvän näyttelyn kävijämäärä on vähentynyt varsin tuntuvasti, joten näyttelyhuoneiston käyttöä on pyrittävä kaikin mahdollisin keinoin tehostamaan (kiinteät kustannukset so. palkat ja huoneistomenot n. 123 000 mk vuodessa)

— kertomusvuoden alussa toimintansa aloittaneen tietokeskuksen alijäämä oli 1 449 456 mk, mikä aiheutui mm. siitä, että alkuvuodesta määritellyt palvelusten ja suoritteiden

hinnat jäivät inflaation ym. kustannuksia kohottavien syiden vuoksi liian alhaisiksi ja että Datasaab-Valmet Oy peri valtalaista huolimatta indeksikorotusta tietokoneen lisäkäyttöajalta, minkä lisäksi henkilökunnan varsin vilkas vaihtuvuus aiheutti osaltaan lisäkustannuksia.

Johtosäännön mukaisesti annettiin vuosilintarkastajien käytettäväksi kaikki tarkastushavainnot. Lisäksi saatettiin kolmannesvuosi-ilmoituksin vuosilintarkastajien tietoon ja käsiteltäviksi tarkastuksissa todetut tarkoituksenmukaisuuden kannalta oleellisina pidettävät asiat, jotka koskivat mm. kiinteistöviraston hallinnassa olevien talojen tappioita, kaupungin vuokra-asuntojen jakoa, kaupunginvaltuuston päätettäväksi esitettävien asioiden vaikutusta veroäyriin, uuden messualueen vuokraamista Osuuskunta Suomen Messuille, urheilu- ja ulkoiluviraston

menoja suoriteyksikköä kohti v. 1972, kaupungin henkilökunnan poissaolopäiviä, tilastojen laadintaa ja hyväksikäyttöä, kaupunginorkesterin radiointikorvauksia sekä konserttimatkaa Linziin ja kuntasuunnittelurekisterin kustannuksia.

Talous

Kertomusvuoden menot olivat 1.6 (1.4) mmk eli 12.4% suuremmat kuin edellisen vuoden menot.

Kaupungin käyttömenot olivat 1 803.9 (1 538.0) mmk, joten lisäys oli edelliseen vuoteen verrattuna 17.3%. Kokonaismenot olivat 2 307.2 (1 969.1) mmk osoittaen 17.2 %:n lisäystä.

Revisioviraston osuus oli kaupungin käyttömenoista 0.087 (ed.v. 0.091) %.